

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מה.

עין משפט גזר מצוה

יד א מיי פ"ח מהל'
מעשה קרנות הלכה
[פ"ח] מ:
ב ב טז הלכה טו:
מז ג ד מיי פ"ה מהל'
מז הלכה ג:
יד ה ו מיי פ"ב מהל'
המך הו טו סג עין
לט טו"ש"ע א"ח טי' תנז
ספ"ק ז:

רבינו הנגאל

והדין משום דהוה נזיר
וחטאת שני כתובין הבאין
אחד ואין מלמדיו. נזיר
הא דאמרן. חטאת דתניא
כל אשר יגע בבשרה יקדש
יכול א"פ"פ שלא בלע. חיל
בבשרה. עד שילבע
בבשרה יקדש להיות
כמוה. שאם פסולה היא
תפסל. ואם כשרה היא
תאכל כחמור שבה. פירוש
האכל חמור נאכל ליום ולילה
והשלמים לשני ימים
ולילה אם ניתן [נ"א]:
[ת"ק] (ב) מרד החטאת
שנשחטה היום על חתיכת
בשר שלמים שנשחטו
מאתמול. נאכל הבשר
בתורת שלמים בו ביום
בלבד. אבל לא בלילה
בבשר החטאת. ואם
נשחטו שניהם היום, נאכל
בתורת חטאת היום
והלילה לבד. אבל לא
למחר כשאר בשר שלמים.

הנהגה הדתית נצטרף
לאיסור. והוה פירוש נאכל
כחמור שבה. פנימים
נאכל בתורת שלמים
ופנימים נאכל בתורת
חטאת. כי השלמים
שנשחטו מאתמול היום
מותרין ובלילה אסורין
באילה. והחטאת
שנשחטה היום מותרת
באילה כל הלילה. נמצא
השלמים בזה חמורין מן
השטות. ורובן כי אמרין
שני כתובין הבאים כאחד,
היינו דתרויהוה חולין או
תרויהוה קדושים ינהו. אבל
זה חולין והוה נזיר. וזה
קדושים והוה חטאת. מצד
צדדי. ולא קרינן בהו שני
כתובין הבאים כאחד.
ונזהר הדברים הללו. וחזרו
רבנן ואמרו טעם אחר.
למדנו מן החטאת היתר
מצטרף לאיסור. ומשמרת
למדנו ליתן טעם כעיקר.
ומיכן אתה דן לכל אסורין
וכי בבתורה בין חזר ובין
בוה. ור' עקיבא ליתן טעם
כעיקר מנגעלי גרים גמור.
חטאת ונזיר תרויהוה
להיתר מצטרף לאיסור.
והוה להו שני כתובין
הבאין כאחד ואין מלמדיו.
ומקשר רב איש אליבא
דרבי עקיבא. הא דתניא
מכל אשר יעשה מגפן היין
מחצנים ועד לו לימד על
איסור נזיר. נבון חזי זית
חוצץ והצי זית עם זה.
שמצטרפין זה עם זה.
השתא לרבי עקיבא חצי
זית פת שהוה היתר והצי
זית יין מצטרפי. שהיין
בלבד הוא אסור. והפת
מותרת. חוצץ וזת ששניין
אסורין לנזיר מביעיא.
ושנין פת ויין ביחד. אבל
זה בעצמו וזה בעצמו לא
מצטרפי. חוצץ וזת אפילו
בוה אחר זה מצטרפי.

בתנ"י בצק שבסידקי
עריבה אם יש כזית במקום
אחד חייב לבער. ואוקי רב יהודה הא דתנן כזית במקום אחד. במקום עשוי לחזק. אבל במקום ששעושי לחזק אינו חייב לבער. פירוש מקום שיש בו סדק או נקב ונתן זה הצבצק לשתמו שנמצא עושה מלאכתו וכן ובלא א"פ שהוא כזית. ש"מ דפחות מכזית שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער. ואיכא דמתני להו רוב יהודה אסיפא. דקתני ואם לאו

משום דהוה נזיר וחטאת שני כתובין הבאין באחד. מינה לרש"י
אמאי לא קאמר נזיר וחמור דר"ע דריש כל צ"פ התערבות
(נבחים 97 ע"ב): **ר"ח** גרם בחומר שבהן. ומיירי בחטאת ושלמים^א
ואם נבלע החטאת^ב צלמים שנשחט אתמול נאכל כחומר השלמים

ואינו נאכל צלילה ואם נבלע החטאת
צלמים שנשחט היום נאכל כחומר
החטאת ואינו נאכל למחר לשון
הצרייתא קשה דלמר עד שיבלע
בצורה משמע דליירי צהיתר שנבלע
באיסור והדר קאמר יקדש להיות
כמוה משמע שהאיסור נבלע צהיתר:
ורבנן אמרי דף חטאת דהיתר
מצטרף לאיסור. אור"י
דנזיר צ"פ ג' מינין (דף 97 ע"ב): משמע
נזיר וחטאת לרצנן תרויהוה לטעם
כעיקר דקאמר התם לר"י דאי כתב
רשמנא חטאת חולין מקדשים לא
גמרינן ואי כתב רשמנא נזיר חטאת
מנייר לא ילפינן דחמיר איסוריה
דאפילו חרצן אסירי ליה:

בשמעתין משמע דמעם
בעיקר דאורייתא.
ילפינן מנזיר דלאו אסמכתא היא
דמדרי"ע דלמר לקי אהיתר מנטרף
לאיסור צהיתר נשמע לרצנן וקשה מפ'
כל הבשר (חולין 97 ע"ב) וממסכת
ע"ג (דף 101 ע"ב) וטעם מפורש:
באין שלא במקום אישה. פ"ה
דשלא נמקוס לישה עובר

בפחות מנזיר דלאו אסמכתא היא
אמרן מלכת עריבה אכל צבית חייב
לצער מלש דזימנין (י) דמיכנס ופלי
אהדי ולפ"ה מפיסוק ליה דפחות מכזית
חייב לצער שלא נמקוס לישה ונראה
לר"י דמקום העשוי לחזק היינו את
הכלי צין נמקוס לישה וצין שלא
נמקוס לישה עשוי לחזק^א דף נמקוס
לישה יש להחמיר יותר שיש לחזק
שדצק פחותה עסקה לעיסה אחרת
על ידי לישה או מצלע מן הטעם ולכן
כזית נמקוס לישה אפילו עשוי לחזק
עובר אף על גב דודאי מצטלו כיון
דאיכא תרתי לרעומת כזית ובמקום
לישה ופחות מכזית אפילו נמקוס
לישה אי עשוי לחזק לא גזרו ציה
רצנן דכיון שהוה דצר מועט יכול
לשמור שלא ילוש עליו וכן כזית שלא
נמקוס לישה אי עשוי לחזק אף עובר
אכל פחות מכזית ושלא נמקוס לישה
אפילו אין עשויה לחזק מותר^ב:

כופת
ובמקום שאין עשוי לחזק חוצץ ועובר במה דברים אמורים בכזית אבל
בפחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חוצץ ואינו עובר
ותניא כלישנא בתרא "בצק שבסידקי עריבה במקום העשוי לחזק אינו

אחד חייב לבער. ואוקי רב יהודה הא דתנן כזית במקום אחד. במקום עשוי לחזק. אבל במקום ששעושי לחזק אינו חייב לבער. פירוש מקום שיש בו סדק או נקב ונתן זה הצבצק לשתמו שנמצא עושה מלאכתו וכן ובלא א"פ שהוא כזית. ש"מ דפחות מכזית שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער. ואיכא דמתני להו רוב יהודה אסיפא. דקתני ואם לאו

משום דזדוכתא אחריתי נמי כתבה רשמנא ושני כתובין הבאין בו
אכל לרצנן דמוקי ליה לטעם כעיקר לא הוה שני כתובין הבאין כאחד
דמפרש לקמיה: **כל אשר יגע בצורה.** צר חולין או שלמים שזמן
אכילתו מרובה מחטאת ונגע בחטאת יקדש כמפרש להיות כמוה

שחט פסולה הימה החטאת כגון פיגול
או פסול אחר מיפסל אף זו שבלעה
ממנה ואם כשירה היא החטאת
מהניא לצולעת הימנה לאסור בצלילה
אלא כחמור שבה כחומר החטאת
שנבלע זה לפנים מן הקלעים ולזכרי
כהוה וליום ולילה אחד: יכול אפילו
לא נלע. הנוגעת זה ממנה קאמר
רשמנא יקדש ת"ל כו': פאכל
הזולעת כחמור שבה שהרי יש זה צ'
מינין אחד חמור ואחד קל וכולה
הולכת אחר החמור אלמלא היתר
מנטרף לאיסור: מילך לר"י.
תרויהוה דמפרש לקמיה ולא הוה שני
כתובין הבאין כאחד דחד מחציה לא
מזי יליף דנימא מדהדר כתביה
לאידך ולא ילפא מחציה ש"מ דווקא
הכי) קאמר: חולין. להחמיר לא
גמרי מדיון קדשים דדיון קדשים להיות
חמורין: ה"ג ורצנן אמרי לך מילך
לר"י חטאת. אשמועינן משום דהיתר
מנטרף לאיסור (ב) ואי נמי לא איבלע
צכולה אי אכל חזי זית פיגול וחזי זית
היתר צבת אחת ניגמור מינה

דבדקדש^א יחייב וימיה צשאר איסורין
לא אמרינן הכי ואפילו צהיתר דחולין
מקדשים לא גמרינן ומשרת^ב לאו
לאגמורי היתר מנטרף לאיסור אהא
נזיר אלא ליתן טעם כעיקר דמניעולי
נכרים לא יליף דחידוש הוא ואינטרין
למכתביה נזיר ומכאן אתה דן לכל
המורה: ור' עקיבא. אית ליה
גייעולי נכרים לאו חידוש הוא (ג) דלא
מנריך קרא ליה טעם כעיקר הלך
לר"ע כיון דשמעת ליה דמפיק משרת
להיתר מנטרף לאיסור על כרחין
תרויהוה הני להיתר מנטרף לאיסור
אמו והוה ליה חטאת קרא יתירא
דמזי למיגמר מנזיר והוה להו שני
כתובין הבאין כאחד ומש"ה פשיטא
ליה לרבי יוחנן דר"ע לא גמר שאר
איסורין מנזיר דהא לא מזי דשני
כתובין ניהו. והא ליכא למימר משרת
להיתר מנטרף לאיסור ומחולל לטעם
כעיקר דגייעולי נכרים חידוש הוא
ולא מזי גמר חטאת מינייהו ואין
כאן שני כתובין דא"כ טעם כעיקר
בשאר איסורין מנא ליה מניעולי
נכרים לא גמרינן ורצנן דפליגי עליה דר"א
ללא חזקו הצבלי אלמלא לית להו טעם
כעיקר דאורייתא מפקי להאי משרת

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה י"ג ורצנן
והי לאיסור דאי נמי:
(ב) ד"ה ורבי עקיבא ור'
ולא מנריך: (ג) ד"ה י"ג
לא ד"ה מכלל דר"א:
(ד) תוספות ד"ה כאן
והי דזימנין דמיכנס להו
ופלי:

מוסף רש"י
שני כתובין הבאין
כאחד דאין מלמדיו.
מדלא כתיב אחד ונגמור
כולה מינה (דדושיין ד"ב).
עד שילבע בבשר. כגון
ההתקן שזמן תפולת אהא
ממנו לזי של שלמים ונבלע
גז ומכאן חזי למדיה היתר
מנטרף לאיסור בנדקשים,
ואין לנדרת מכאן טעם
כעיקר. שאין זה טעם אלא
מנא (נבחים ע"ב). להיות
כמוה. הנוגע זה ונבלע
ממנה חולין (ט). שאם
פסולה היא תפסל.
יפסל הנוגע (ט) עם
החטאת פסולה כגון שער
עליה לילה ויום ומכאן
זו שער שלמים. יאה שני
שלמים אסור מנזיר (נד)
(ד). ואם כשרה. שלא
עבר אהו היום (טו).
תאכל כחמור שבה.
יפסל זו כחמור שנשחטה,
שאפילו צן שלמים אסורין
ללאל אלא לזכי כהוה
ליום ולילה ולפנים מן
הקלעים (חולין ע"ב). שהי
זי כז עשוי עז מינים
וכחומר שנשחטה מיכלל
(נבחים ע"ב).

מוסף תוספות
א. והי"פ כחמור שבהן
דפנימים נאכל בתורת
שלמים ופנימים נאכל
בתורת חטאת. מוס' אומן.
שלמים נאכלים לב' ימים
ולילה אחד וחטאת אינה
נאכל אלא ליום ולילה.
היום. מוס' שאנן. ג. שיש
מקומות שאין הכלי עוב
ונזח לידק ומנועיל לו
דבר הקשה הנזכר שם.
ט. ד. והכי פירוש.
קמייתא שלא במקום לישה
הלך שרי אפי' כזית
במקום העשוי לחזק
ופחות מכזית אפי' אינו
עשוי לחזק. בתרייתא
במקום לישה הלכך מקום
העשוי לחזק לא שרי אלא

במקום ששעושי לחזק אסור כיון
דהוה במקום לישה. מוס' הלא"ש.
בטל במיעוטו. ודייקנן לא שנו פחות מכזית בטל. אלא במקום ששעושי לחזק טעם כעיקר כעין מניעולי נכרים לא גמרינן ורצנן דפליגי עליה דר"א

במקום עשוי לחזק. אבל במקום ששעושי לחזק אינו חוצץ ואינו עובר ותניא כלישנא בתרא "בצק שבסידקי עריבה במקום העשוי לחזק אינו

אחד חייב לבער. ואוקי רב יהודה הא דתנן כזית במקום אחד. במקום עשוי לחזק. אבל במקום ששעושי לחזק אינו חייב לבער. פירוש מקום שיש בו סדק או נקב ונתן זה הצבצק לשתמו שנמצא עושה מלאכתו וכן ובלא א"פ שהוא כזית. ש"מ דפחות מכזית שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער. ואיכא דמתני להו רוב יהודה אסיפא. דקתני ואם לאו